

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 52
від 21 січня 2021 року

**Щодо забезпечення виплати стипендій Президента України
учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад,
які навчаються у приватних закладах освіти**

З метою підвищення інтелектуального потенціалу суспільства та заохочення обдарованих учнів Указом Президента України “Про стипендії Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів” від 30 грудня 1998 року № 1419/98 засновано, починаючи з 1999 року, 35 стипендій учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів у розмірі, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Відповідно до п.3 зазначеного Указу Президента України доручено Кабінету Міністрів України, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям, починаючи з 1999 року, передбачати в проектах державного та місцевих бюджетів видатки на виплату зазначених стипендій.

Призначення та виплата стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів здійснюється відповідно до:

- Положення про порядок призначення стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, затвердженого Указом Президента України від 30 грудня 1998 року № 1419/98;

- Розмірів стипендій учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти, студентів закладів фахової передвищої та вищої освіти, наукових установ державної та комунальної форми власності, а також переможців, призерів та учасників інтелектуальних змагань, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1047 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 918).

Зокрема, пунктом 4 постанови Кабінету Міністрів України від 8 листопада 2017 р. № 918 передбачено центральним органам виконавчої

влади, Міністерству освіти і науки, молоді та спорту Автономної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вжити заходів для забезпечення загальноосвітніми, професійно-технічними, вищими навчальними закладами та науковими установами, що належать до сфери їх управління, виконання вимог цієї постанови за рахунок і в межах затверджених в установленому порядку видатків, передбачених на стипендіальне забезпечення у кошторисах таких закладів та установ.

Таким чином, підзаконними нормативними актами визначено розмір та джерела фінансування виплати стипендій лише для здобувачів державних та комунальних закладів освіти. Механізм виплати стипендій учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, **які є здобувачами приватних закладів освіти**, нормативно-правовими актами не врегульований. Це зумовлює невиконання Указу Президента України від 30 грудня 1998 року № 1419/98 “Про стипендії Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів”.

Так, до цього часу не вирішено питання виплати стипендій відповідно до наказів Міністерства освіти і науки України від 07.02.2019 р. № 148 та від 08.10.2019 р. №1276 трьом здобувачам освіти Українського католицького університету.

За інформацією Міністерства освіти і науки України, для забезпечення зазначених виплат необхідно внести зміни до відповідних нормативних документів, зокрема до Положення про порядок призначення стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, затвердженого Указом Президента України від 30 грудня 1998 року №1419/98, а також актів Кабінету Міністрів України щодо визначення джерел фінансування відповідних виплат.

Численні звернення народного депутата України Піпи Н.Р. до Міністерства освіти і науки України протягом 2019-2020 років з приводу підготовки змін до нормативно-правових актів, які б дали змогу забезпечити виплату стипендій учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, що навчаються у приватних закладах освіти, не призвели до позитивних наслідків.

У листі від 05.02.2020 р. № 1/13-66 на ім'я народного депутата України Піпи Н.Р. Міністерство освіти і науки України зазначило, що планує системно оновити законодавство щодо призначення та виплати стипендій здобувачам освіти, які брали участь в інтелектуальних змаганнях.

З метою перегляду нормативно-правових актів, що регулюють призначення та виплату стипендій Президента України переможцям, призерам та учасникам інтелектуальних змагань серед здобувачів освіти, наказом Міністерства освіти і науки від 4 березня 2020 року № 336 була створена робоча група. До складу робочої групи були включені, зокрема, співробітники Державної наукової установи “Інститут модернізації змісту освіти”, до функціональних обов'язків яких належать всі питання, пов'язані з проведенням інтелектуальних змагань серед здобувачів освіти, а також з відзначенням переможців, призерів та учасників таких змагань.

Згідно п.3 цього наказу Департаменту фінансування державних і загальнодержавних видатків Міністерства освіти і науки України до 27 березня 2020 року доручено підготувати відповідний проект постанови Кабінету Міністрів України.

Однак, зважаючи на введення карантинних заходів у зв'язку із поширенням хвороби COVID-19 відповідного проекту постанови Кабінету Міністрів України **так і не було підготовлено.**

До початку запровадження карантинних заходів Інститутом модернізації змісту освіти була зібрана інформація про стан виплат за попередні роки:

- стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних олімпіад з базових навчальних предметів;
- стипендій Президента України переможцям мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка;
- стипендій імені Тараса Шевченка учням загальноосвітніх навчальних закладів;
- стипендій Кабінету Міністрів України переможцям Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови та літератури;
- стипендій Президента України переможцям Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України.

Протягом зазначеного періоду членами робочої групи проаналізована чинна нормативно-правова база та узагальнена інформація стосовно проблем, пов'язаних із призначенням та/або виплатою стипендій, заснованих Президентом України, здобувачам загальної середньої освіти, професійної (професійно-технічної) та вищої освіти.

Установлено, що Укази Президента України, на підставі яких були засновані зазначені вище стипендії, були видані протягом 1998 – 2011 років. Ці документи **не встановлюють обмеження щодо форми власності закладів освіти**, де навчаються або продовжуватимуть навчання стипендіати. Однак особливості бюджетного законодавства не дозволяють виплачувати за рахунок бюджетних коштів стипендії, зокрема, особам, які після здобуття загальної середньої освіти продовжують навчання у приватному або іноземному закладі вищої освіти, або є отримувачем освітніх послуг громадської організації, або взагалі приймають рішення не продовжувати навчання.

Крім того, іноді виникають ситуації, коли на місцях відмовляються виплачувати стипендії, призначені центральною владою, за рахунок коштів місцевого бюджету, незважаючи на те, що нормативно-правовими актами прямо зазначено, що такі стипендії повинні виплачуватись за рахунок коштів бюджету, з якого здійснюється фінансування закладу, де навчається стипендіат. Зокрема, це стосується випадків, коли у закладі освіти, де навчається стипендіат, змінюється належність до певної адміністративно-територіальної одиниці (ОТГ, району тощо).

Також необхідно звернути увагу на низький розмір стипендій Президента України, що призначаються учням професійних (професійно-технічних) закладів освіти, а також на те, що з 1 січня поточного року вищі навчальні заклади І-ІІ

рівня акредитації автоматично набули статусу закладів фахової передвищої освіти, але у нормативно-правових актах з питань призначення стипендій така категорія здобувачів освіти відсутня.

Зазначені проблеми нівелюють високі досягнення здобувачів освіти, які своїми результатами у міжнародних і всеукраїнських конкурсах та олімпіадах сприяють підвищенню авторитету держави та засвідчують високий рівень освіти в Україні.

16 жовтня 2020 року в режимі онлайн була проведена чергова нарада за участі представників Міністерства освіти і науки України та Інституту модернізації змісту освіти щодо врегулювання зазначених проблем. За результатами цієї наради була досягнута домовленість, що до кінця 2020 року буде напрацьовано проект нормативно-правового акту для врегулювання призначення та виплати стипендій Президента України переможцям, призерам та учасникам інтелектуальних змагань. На жаль, відповідного проекту нормативно-правового так і не було підготовлено.

З огляду на вищевикладене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій вирішив:**

1. Інформацію Міністерства освіти і науки України та народного депутата України Піпи Н.Р. щодо забезпечення виплати стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, які навчаються у приватних закладах освіти, взяти до відома.

2. Звернути увагу Міністерства освіти і науки України на недостатню роботу з виконання Указу Президента України “Про стипендії Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів” від 30 грудня 1998 року № 1419/98 у частині, що стосується забезпечення виплати стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад.

3. **Рекомендувати Міністерству освіти і науки України:**

Підготувати проект змін до Положення про порядок призначення стипендій Президента України учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад з базових навчальних предметів, затвердженого Указом Президента України від 30 грудня 1998 року № 1419/98, а також інших нормативно-правових актів з метою якнайшвидшого забезпечення виплат стипендій учасникам і призерам міжнародних учнівських олімпіад, які навчаються у приватних закладах освіти.

4. Контроль за виконанням цього Рішення покласти на Секретаря Комітету з питань освіти, науки та інновацій Піпу Н.Р.

Голова Комітету

С.В. Бабак